



PARLAMENTUL EUROPEAN

2009 - 2014

---

*Document de ședință*

---

**A7-0442/2011**

8.12.2011

# **RAPORT**

referitor la cooperarea UE pentru dezvoltare în sprijinul obiectivului de acces  
universal la energie până în 2030  
(2011/2112(INI))

Comisia pentru dezvoltare

Raportor: Norbert Neuser

PR\_INI

## CUPRINS

	<b>Pagina</b>
PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....	3
EXPUNERE DE MOTIVE.....	12
REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE .....	18

## PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

### Cooperarea UE pentru dezvoltare în sprijinul obiectivului de acces universal la energie până în 2030 (2011/2112(INI))

*Parlamentul European,*

- având în vedere desemnarea de către Adunarea Generală a ONU a anului 2012 drept Anul internațional al energiei sustenabile pentru toți, în semn de recunoaștere a importanței accesului la energie pentru dezvoltarea economică sustenabilă și pentru îndeplinirea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM)<sup>1</sup>,
- având în vedere lansarea de către Secretarul General al ONU, Ban Ki-moon, a unei inițiative privind energia sustenabilă pentru toți<sup>2</sup>,
- având în vedere instituirea de către Secretarul General al ONU, Ban Ki-moon, a unui grup consultativ în domeniul energiei și al schimbărilor climatice (AGECC), precum și recomandările sale din 28 aprilie 2010 în care a identificat drept priorități obiectivul internațional de asigurare a accesului universal la serviciile energetice moderne pentru toți până în 2030 și reducerea intensității energetice globale cu 40% până în 2030<sup>3</sup>,
- având în vedere Perspectivele energetice mondiale (World Energy Outlook) pentru 2011, publicate de Agenția Internațională a Energiei (AIE), în care se evidențiază faptul că în jur de 1,3 miliarde de persoane nu au acces la energie electrică și, în plus, aproximativ 2,7 miliarde de persoane nu dispun de facilități curate pentru gătit,
- având în vedere conferința internațională la nivel înalt având tema Energie pentru toți - finanțarea accesului celor săraci, organizată la Oslo, Norvegia, la 10-11 octombrie 2011 și lansarea parteneriatului internațional în domeniul energiei și climei - inițiativa Energy+,
- având în vedere concluziile Consiliului Uniunii Europene din 19 mai 2009 privind accesul la sursele regenerabile de energie la nivel local în țările în curs de dezvoltare, care reamintesc că „accesul la sursele regenerabile de energie și la servicii energetice moderne constituie o condiție preliminară pentru creșterea economică și dezvoltarea socială, precum și pentru atingerea Obiectivelor de dezvoltare ale mileniului” și că „punerea accentului pe energia sustenabilă va consolida progresul către ODM-uri și va contribui la abordarea crizei mondiale și la diminuarea schimbărilor climatice”,
- având în vedere Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European din 17 iulie 2002 privind cooperarea în domeniul energiei cu țările în curs de dezvoltare

---

<sup>1</sup> ONU, Adunarea Generală, a 65-a ședință, rezoluția adoptată de Adunarea Generală, 65/151, Anul internațional al energiei sustenabile pentru toți, New York, 21 ianuarie 2011.

<sup>2</sup> ONU, Secretarul General, Ban Ki-moon, My priorities as Secretary-General (Prioritățile mele în calitate de Secretar General); <http://www.un.org/sg/priority.shtml#>

<sup>3</sup> ONU, Secretarul General, Ban Ki-moon, My priorities as Secretary-General (Prioritățile mele în calitate de Secretar General); <http://www.un.org/sg/priority.shtml#>

(COM(2002)0408),

- având în vedere Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European din 26 octombrie 2004 privind viitoarea evoluție a Inițiativei UE privind energia și modalitățile de înființare a unui instrument financiar pentru energie destinată țărilor ACP (COM(2004)0711),
  - având în vedere Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 13 octombrie 2011, intitulată „Creșterea impactului politicii UE în domeniul dezvoltării: o agendă a schimbării (COM(2011) 0637),
  - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
  - având în vedere raportul Comisiei pentru dezvoltare (A7-0442/2011),
- A. întrucât, pe plan mondial, în jur de 1,3 miliarde de persoane - dintre care 84% trăiesc în mediul rural - nu au acces la energie electrică; întrucât, de asemenea, 2,7 miliarde de persoane nu dispun de facilități curate de gătit<sup>1</sup>, fapt care duce la formarea de fum în locuințe, ceea ce reprezintă motivul a peste 1,4 milioane de decese premature în fiecare an, fiind astfel, după HIV/SIDA, al doilea cel mai frecvent motiv al deceselor premature înregistrate la nivel mondial<sup>2</sup>; întrucât actuala lipsă a accesului la servicii energetice moderne în multe țări sărace duce la inegalități între femei și bărbați și dezavantajează, în mod deosebit, femeile și copiii;
- B. întrucât accesul la energie este esențial pentru respectarea mai multor drepturi prevăzute de Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966 și de alte instrumente juridice internaționale privind drepturile omului și mediul;
- C. întrucât ODM nu vor fi realizate decât dacă au loc progrese substanțiale în ceea ce privește îmbunătățirea accesului la energie, fapt care presupune investiții anuale estimate la o valoare de 48 de miliarde USD până în 2030, cifră care reprezintă echivalentul a aproximativ 3% din investițiile globale în infrastructura energetică preconizate până în anul 2030 și ar avea ca rezultat o creștere moderată a emisiilor de CO<sub>2</sub> cu 0,7% până în 2030<sup>3</sup>;
- D. întrucât sursele regenerabile de energie, și, îndeosebi, soluțiile descentralizate la scară mică, au un potențial imens pentru furnizarea de servicii energetice fiabile, sustenabile și accesibile ca preț pentru populația săracă, în special în zonele rurale ale țărilor în curs de dezvoltare; întrucât țările în curs de dezvoltare sunt situate în zone cu acces la numeroase surse regenerabile de energie, îndeosebi de origine eoliană sau solară; întrucât, pentru a asigura răspândirea acestora în țările în curs de dezvoltare, rămân multe provocări de depășit, inclusiv cu privire la finanțare, consolidarea capacităților, transferul de tehnologie și reforma guvernantei;

---

<sup>1</sup> Energie pentru toți, finanțarea accesului celor săraci, extras special din Perspectivele energetice mondiale pentru 2011, prezentate pentru prima dată la conferința Energie pentru toți de la Oslo, Norvegia din octombrie 2011; OCDE/AIE, octombrie 2011 ([http://www.iea.org/papers/2011/weo2011\\_energy\\_for\\_all.pdf](http://www.iea.org/papers/2011/weo2011_energy_for_all.pdf)), pagina 3.

<sup>2</sup> Ibidem, pagina 28.

<sup>3</sup> Ibidem, pagina 27.

- E. întrucât utilizarea de tehnologii în domeniul energiei regenerabile este esențială pentru reducerea dependenței țărilor în curs de dezvoltare de importurile de combustibili fosili și a volatilității aferente a prețurilor; întrucât, proiectele la scară mare în domeniul energiei regenerabile (precum hidrocentralele sau centralele eoliene) pot determina, de asemenea, consecințe sociale și ecologice grave pentru populația locală, adică pentru siguranța alimentară și aprovizionarea cu apă; întrucât o evaluare atentă a impactului ecologic al tehnologiilor din domeniul energiei regenerabile este, prin urmare, o condiție preliminară esențială în vederea acordării de fonduri;
- F. întrucât accesul tuturor la servicii energetice moderne, sustenabile înseamnă accesul la întreaga paletă de servicii energetice necesare și dorite (deci nu doar energie electrică), cum ar fi iluminatul, gătitul, apa caldă, încălzirea, răcirea, accesul la informații și comunicații, precum și energia utilizată pentru producție și generarea de venituri;
- G. întrucât doar 8% din cele 409 miliarde USD acordate ca subvenții pentru combustibili fosili în țările în curs de dezvoltare în anul 2010 au ajuns la cei 20% din populație cu cele mai scăzute venituri<sup>1</sup>;
- H. întrucât rezultatele Indicelui de dezvoltare energetică sunt puternic corelate cu cele ale Indicelui de dezvoltare umană în ceea ce privește speranța de viață, educația, PIB-ul pe cap de locuitor și alți indicatori ai nivelului de trai;
- I. întrucât, în Africa Subsahariană, aproximativ 70 % din locuitori nu au acces la energie electrică; întrucât ritmul creșterii populației a fost mai accentuat decât ritmul electrificării, iar numărul cetățenilor fără acces la energie electrică a crescut;
- J. întrucât mai ales în țările cel mai puțin dezvoltate, doar o minoritate a populației are acces la rețeaua electrică; întrucât accesul la rețea nu va fi posibil pentru întreaga populație în viitorul apropiat, astfel încât soluțiile descentralizate cum ar fi soluțiile energetice la scară mică, în afara rețelelor sau minirețelele reprezintă singura modalitate viabilă de a asigura accesul universal la energie în anii următori;
- K. întrucât respectarea statului de drept și o guvernare solidă reprezintă factorii-cheie care ar trebui promovați pentru a atrage investițiile private necesare în vederea realizării pe deplin a accesului universal la energie;
- L. întrucât ultimele comunicări ale Comisiei pe tema energiei în cadrul cooperării pentru dezvoltare au fost publicate în 2002 și 2004,
1. subliniază că, deși printre Obiectivele de dezvoltare ale mileniului nu se numără niciunul specific privind energia, accesul tuturor la servicii energetice moderne și sustenabile (denumite în continuare „acces universal la energie”) reprezintă o condiție prealabilă pentru realizarea ODM; consideră, prin urmare, că energia ar trebui să devină o prioritate în cadrul dezbaterii privind eradicarea sărăciei, asigurând, în același timp, coerența accesului sporit la servicii energetice moderne cu dezvoltarea durabilă; îndeamnă Comisia să publice o comunicare privind cooperarea pentru dezvoltare în sprijinul accesului universal la energie pentru anul 2012, care a fost dedicat de către ONU acestei

---

<sup>1</sup> Ibidem, pagina 40.

problematici;

2. îndeamnă Comisia și statele membre să aprobe și să se angajeze să sprijine obiectivul internațional (stabilit de ONU) de asigurare a accesului universal la energie până în 2030 și să își alinieze politicile și cooperarea pentru dezvoltare la acest obiectiv;
3. subliniază că maximizarea utilizării resurselor regenerabile de energie reprezintă calea ideală care trebuie urmată de comunitatea internațională pentru realizarea accesului universal la servicii energetice moderne, în paralel cu combaterea schimbărilor climatice; invită Comisia să dezvolte un plan de acțiune pentru a integra obiectivul de acces universal la energie în politicile relevante ale UE, precum și în toate sectoarele politicii de dezvoltare, cum ar fi agricultura, industria, comerțul, sănătatea și apa și să asigure coerența în cadrul politicilor și sectoarelor din perspectiva obiectivului de acces universal la energie;
4. salută faptul că energia este considerată un punct central al „Agendei schimbării” și se așteaptă ca Comisia să acționeze în consecință; solicită Comisiei să nu confunde accesul la energie cu securitatea energetică și schimbările climatice și nici să nu le favorizeze pe acestea două din urmă în detrimentul celei dintâi;
5. încurajează crearea în cadrul cooperării UE pentru dezvoltare a unui program specific în materie de „energie și dezvoltare”, care să se axeze în special pe accesul universal la energie;
6. constată că experiențele au demonstrat că obiectivele privind capacitatea de producție de energie electrică centralizată și extinderea rețelei nu au reușit, în dese rânduri, să îmbunătățească serviciile energetice furnizate celor săraci; prin urmare, subliniază nevoia de sprijinire a soluțiilor descentralizate regenerabile, cum ar fi soluțiile energetice la scară mică, în afara rețelelor sau minirețelele, pentru a ajunge la toate segmentele de populație din țările în curs de dezvoltare, în special la populația săracă și din mediul rural; invită UE să își concentreze eforturile, atât financiare, cât și tehnice, asupra acestor soluții la scară mică pentru combaterea sărăciei energetice în regiunile îndepărtate;
7. constată potențialul imens al surselor regenerabile energie din multe țări în curs de dezvoltare pentru garantarea aprovizionării sustenabile cu energie și reducerea dependenței de combustibilii fosili, și, prin urmare, a vulnerabilității la fluctuațiile prețurilor la energie;
8. subliniază că, pe plan internațional, instrumentul financiar pentru energie este unul dintre puținele mecanisme financiare care oferă finanțare pentru soluțiile de energie regenerabilă la scară mică și invită Comisia să continue și să extindă finanțarea pentru acest tip de proiecte în următoarea perioadă financiară care începe în 2014;
9. invită Comisia să evalueze impactul investițiilor sprijinite prin instrumentul financiar pentru energie asupra îmbunătățirii accesului la serviciile energetice de bază pentru persoanele care trăiesc în sărăcie și să îmbunătățească în consecință eficiența și eficacitatea succesului instrumentului financiar pentru Energie în noua perioadă financiară de după 2013;

10. subliniază că, dacă este implementată corect, utilizarea surselor regenerabile de energie în vederea furnizării de servicii energetice poate constitui o soluție economică în statele în curs de dezvoltare, aducând avantaje în domeniul sănătății, al mediului și al dezvoltării locale; cu toate acestea, subliniază necesitatea de a lua în considerare impactul pe care utilizarea surselor regenerabile de energie în vederea îmbunătățirii accesului universal la energie îl poate avea asupra mediului, îndeosebi în cazul hidrocentralelor, al biomasei și al agroculturilor;
11. invită UE să elaboreze orientări clare privind criteriile de sustenabilitate ecologică pentru finanțarea proiectelor în domeniul surselor regenerabile de energie; invită Comisia ca, la sprijinirea noilor proiecte energetice, să stabilească drept condiție prioritară utilizarea energiilor regenerabile descentralizate sau a soluțiilor sustenabile cu emisii reduse de carbon/eficiență energetică ridicată;
12. subliniază rolul pe care ar trebui să îl joace companiile private pentru a permite țărilor în curs de dezvoltare să atingă ODM, acordând o atenție deosebită accesului universal la energie; subliniază în plus importanța sprijinirii dezvoltării de resurse financiare și competențe tehnologice adaptate piețelor cu venituri reduse, în special printr-o implicare mai mare a companiilor private în cadrul parteneriatelor instituționale naționale și internaționale;
13. încurajează Comisia și statele membre să sprijine, prin cooperarea pentru dezvoltare și instrumentul financiar pentru energie, transferul de tehnologii, inclusiv de cunoștințe tehnice, informații și bune practici, adecvate pentru furnizarea de servicii energetice moderne persoanelor sărace, între țările partenere din sud, respectiv între Europa și sud, dedicate dezvoltării de capacități, inclusiv programele de înfrățire, schimburile de personal și formarea practică în vederea evaluării și asimilării opțiunilor tehnologice; de asemenea, încurajează în acest sens transferul de tehnologii de eficiență energetică, pentru a permite o utilizare cât mai productivă a energiei și pentru a maximiza serviciile energetice pe care le poate furniza o anumită cantitate de energie dată;
14. solicită ca, în elaborarea și finanțarea de proiecte/programe, să se acorde o atenție deosebită utilizării productive a energiei, drept mecanism-cheie pentru promovarea socio-economică și generarea de venituri;
15. subliniază necesitatea încheierii unor parteneriate eficiente între sectorul public, sectorul privat, comunități și guvernele locale pentru extinderea accesului la servicii energetice sustenabile; invită Comisia să recurgă, ori de câte ori este posibil, la o abordare de piață în privința soluțiilor energetice noi/innovatoare, de exemplu prin promovarea producției locale, facilitarea introducerii acestora pe piață sau furnizarea de informații legate de piață, în vederea asigurării responsabilității și sustenabilității la nivel local; în special, invită Comisia să promoveze consolidarea capacității de guvernare pentru a facilita reproductibilitatea proiectelor de servicii energetice la scară mică prin promovarea IMM-urilor;
16. consideră că investițiile private și contribuția acestora sunt fundamentale pentru realizarea pe deplin a accesului universal la servicii energetice; prin urmare, solicită Comisiei să promoveze statul de drept în cadrul tuturor acțiunilor sale de ajutor, îndeosebi în țările cel mai slab dezvoltate;

17. invită Delegațiile UE să ofere informații privind taxele, stimulentele și cerințele normative din țările în curs de dezvoltare întreprinderilor din UE care doresc să investească în sectorul energetic;
18. solicită Comisiei Europene să faciliteze schimbul de bune practici privind cele mai eficiente stimulente pentru promovarea extinderii infrastructurii energetice în țările în curs de dezvoltare;
19. încurajează sprijinirea dezvoltării și promovării unor cadre politice și juridice solide și a unor standarde tehnice care consolidează capacitatea locală și ajută la câștigarea încrederii investitorilor din sectorul privat, inclusiv mobilizarea surselor de investiții locale;
20. subliniază rolul crucial pe care îl au fondurile publice furnizate de guvernele partenere, instituțiile financiare internaționale și AOD pentru mobilizarea investițiilor private necesare; subliniază, de asemenea, că sprijinul UE pentru îmbunătățirea accesului la energie ar trebui să susțină economiile locale, locurile de muncă ecologice și reducerea sărăciei și nu ar trebui să fie condiționat de implicarea întreprinderilor din UE sau utilizat pentru subvenționarea acestora;
21. recunoaște că sectorul public nu va reuși să furnizeze singur toată finanțarea necesară pentru extinderea accesului la energie; subliniază, în acest sens, importanța investitorilor privați și a reformelor orientate către piață în sectorul energetic; subliniază, cu toate acestea, că un accent sporit asupra utilizării parteneriatelor public-privat și atragerea de fonduri de la investitorii privați pot diminua atractivitatea financiară a proiectelor locale în domeniul surselor regenerabile de energie, deoarece aceste proiecte sunt mai puțin rentabile decât proiectele majore conectate la rețele, care deservește deseori marile industrii; prin urmare, subliniază că responsabilitatea finală în ceea ce privește asigurarea accesului la servicii universale, în special la energie la prețuri accesibile pentru cei săraci și populațiile din regiuni îndepărtate, îi revine în continuare statului;
22. scoate în evidență faptul că guvernele partenere au la dispoziție numeroase modalități de a promova accesul universal la energie prin legislație, reglementare, contracte sau autorizări prin impunerea unor obligații în materie de servicii universale, adaptate la nevoile și posibilitățile țării, cum ar fi:
  - obiective de acoperire în acordurile de concesiune sau autorizare;
  - tratamente diferențiate ale consumatorilor în funcție de capacitatea lor financiară;
  - subvenții sau fonduri destinate anumitor categorii de consumatori și regiunilor rurale îndepărtate;
  - revizuirea subvențiilor, taxelor și impozitelor contraproductive, de exemplu o trecere de la favorizarea energiei bazate pe combustibili fosili către favorizarea energiei regenerabile descentralizate în vederea îmbunătățirii accesului la energie și a eficienței energetice;
  - liberalizarea pătrunderii operatorilor în zonele care nu sunt deservite;



- stimulente fiscale pentru facilitarea extinderii infrastructurii;
  - măsuri de asigurare a utilizării cât mai eficiente a energiei disponibile;
23. invită țările în curs de dezvoltare să se dedice din plin obiectivului accesului universal la energie și recomandă acordarea unei asistențe sporite ministerelor energiei din țările în curs de dezvoltare pentru a le permite acestora să poată sprijini - în noua perioadă financiară - accesul universal la energie, inclusiv elaborarea unor strategii energetice sustenabile pe termen lung și dezvoltarea unei cooperări regionale mai bune în domeniul energiei;
  24. scoate în evidență importanța participării transparente și democratice a societății civile, a autorităților locale și a autorităților de reglementare în sectorul energetic, pentru a le permite acestora să supravegheze furnizarea accesului universal la energie, dar și pentru a asigura buna guvernare și concurența echitabilă și pentru a combate corupția;
  25. îndeamnă parlamentele naționale din țările în curs de dezvoltare și ONG-urile să asigure și să monitorizeze în mod adecvat transparența, procesele democratice și un mediu juridic stabil;
  26. constată cu îngrijorare că Parteneriatul UE-Africa în domeniul energiei (AEEP) și sub-programul acestuia pentru sursele regenerabile de energie par să se concentreze, în principal, asupra proiectelor mari și a interconectărilor, acordând o atenție redusă soluțiilor privind energia la nivel local; îndeamnă UE să renunțe la adoptarea unei abordări descendente privind dezvoltarea infrastructurii energetice, ținând cont de faptul că este posibil ca infrastructurile mari să nu fie adecvate structurii economice și sociale a țărilor și să nu reușească să ofere acces la energie populației sărace, în cazul căreia, de obicei, sursele de energie locale mai mici sunt mai adecvate;
  27. încurajează UE să intre în dialog cu guvernele partenere și societatea civilă din țările în curs de dezvoltare pentru a garanta că atât politicile energetice naționale, cât și strategiile de reducere a sărăciei, țin seama de accesul universal la energie;
  28. solicită ca dialogul cu țările partenere și organismele regionale să ia în considerare în mod specific beneficiile care pot rezulta din includerea dezvoltării unor servicii energetice pentru gătit în planurile de dezvoltare naționale și regionale și ca țările partenere și organismele regionale să fie încurajate să inițieze un dialog cu autoritățile locale și actorii nestatali implicați în domeniul energiei pentru uz casnic (gătit) în vederea stabilirii celui mai adecvat mod de a asigura o îmbunătățire semnificativă și de a reduce numărul de decese cauzate de bolile respiratorii; încurajează utilizarea de dispozitive de gătit mai eficiente, deoarece arderea tradițională prin foc deschis a unor cantități mari de biomasă are un impact negativ asupra sănătății, îndeosebi a femeilor și a copiilor, precum și asupra defrișărilor;
  29. solicită Comisiei să prezinte anual un raport cu privire la progresele realizate către atingerea obiectivului de acces universal la energie, după stabilirea unor indicatori fiabili, și cu privire la contribuția pe care a avut-o în acest sens cooperarea UE pentru dezvoltare;
  30. susține că sprijinul acordat de Comisie și de statele membre pentru dezvoltarea serviciilor

energetice ar trebui să se bazeze pe o evaluare a costului financiar și a performanței relative a tuturor opțiunilor, ținând seama de contribuția la ODM și la obiectivele de dezvoltare naționale, precum și de costurile și beneficiile relative ale sistemelor energetice descentralizate și centralizate;

31. subliniază importanța integrării ODM-urilor - în special cele referitoare la sărăcie, întrucât accesul la serviciile energetice accesibile este posibil numai prin reducerea numărului de persoane care trăiesc cu 1 USD pe zi până în 2015-, în cadrul strategiilor energetice naționale ale țărilor în curs de dezvoltare;
32. solicită Comisiei să revizuiască și să utilizeze în mod corespunzător potențialele surse de finanțare din sursele legate de schimbările climatice și cele generate de piața carbonului pentru investiții în accesul universal sustenabil la energie cu emisii scăzute de carbon pentru cei săraci;
33. invită Comisia să sprijine noi abordări bazate pe rezultate în sectorul energetic, cum ar fi finanțarea bazată pe rezultate, plata la livrare sau ajutorul bazat pe rezultate, care, în prezent, sunt testate și de alți donatori, evidențiind astfel importanța ajutoarelor axate pe cerere („partenerul solicită”) în locul ajutoarelor bazate pe ofertă („donatorul are un expert disponibil”);
34. îndeamnă Comisia și statele membre să recunoască faptul că consumul de energie al persoanelor sărace din țările în curs de dezvoltare nu contribuie și, în viitorul apropiat, nu va contribui semnificativ la emisiile globale de gaze cu efect de seră (1,3% din emisiile mondiale până în 2030, potrivit AIE) și că, pentru a atinge un nivel de trai minim acceptabil, consumul pe cap de locuitor aferent serviciilor energetice moderne ar trebui să crească, fără constrângeri determinate de măsurile prea stricte de atenuare a schimbărilor climatice;
35. constată cu îngrijorare că dezvoltarea unei infrastructuri de hidrocentrale de amploare rămâne o prioritate a Băncii Mondiale și a BEI; reamintește că experiența au dovedit că acest tip de proiecte nu sporesc neapărat accesul populației sărace la servicii energetice și că acest obiectiv este atins într-o mai mare măsură prin intermediul mini-hidrocentralelor și al micro-hidrocentralelor menite să acopere cererea la nivel local, evitând, prin urmare, dezavantajele sociale și ecologice ale proiectelor de amploare;
36. regretă lipsa sensibilității și capacității bancare pentru proiectele energetice la scară mică din partea BEI, a instituțiilor europene de finanțare a dezvoltării și a instituțiilor financiare internaționale și solicită ca accesul universal la energie să fie considerat de acestea un element central al implicării lor în sectorul energetic, sprijinind, de asemenea, proiectele la scară mică și în afara rețelelor, îndeosebi în zonele rurale, și integrând obligațiile de serviciu universal pentru furnizarea accesului universal la energie în proiectele și granturile lor din domeniul energiei;
37. invită Comisia și statele membre să nu finanțeze și să nu încurajeze în vreun alt mod utilizarea energiei nucleare în țările în curs de dezvoltare, date fiind preocupările serioase legate de securitate și sustenabilitate;
38. salută activitatea Inițiativei Uniunii Europene în domeniul energiei (EUEI), Instrumentul

de dialog și parteneriat al EUEI (EUEI-PDF) și Parteneriatul Africa-UE în domeniul energiei; salută inițiativa Energy+ și invită Comisia și statele membre să intensifice participarea și implicarea lor în aceste inițiative, promovând astfel coordonarea ajutoarelor internaționale în domeniul energiei;

39. consideră că Summitul Rio+20 din iunie 2012 reprezintă o ocazie pentru a propune obiective concrete privind eradicarea sărăciei energetice și o foaie de parcurs pentru realizarea acestora, ca o strategie globală pentru „ecologizarea” economiei; invită Comisia și statele membre să includă accesul universal la energie în procesul Rio+20;
40. solicită includerea accesului universal la energie în ODM-urile (care încă trebuie formulate) pentru perioada de după 2015;
41. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Comisiei, Consiliului, SEAE și Consiliului de miniștri ACP-UE.

## EXPUNERE DE MOTIVE

### Context general

Accesul la servicii energetice moderne este o condiție fundamentală pentru reducerea sărăciei și dezvoltarea umană durabilă. Serviciile energetice au un impact asupra tuturor aspectelor vieții și mijloacelor de subsistență ale oamenilor - fără acces la astfel de servicii, comunități întregi sunt condamnate să trăiască în sărăcie. Importanța accesului la energie necesită o atenție mai mare din partea comunității internaționale.

Pentru a aborda această chestiune, în septembrie 2010, Secretarul General al ONU, Ban Ki Moon, a lansat obiectivul „accesului universal la energie până în 2030”. El a subliniat importanța accesului la energie pentru reducerea sărăciei și rolul serviciilor energetice în atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM).

### **Obiectivul 1: Eradicarea sărăciei extreme și a foamei<sup>1</sup>**

Accesul la energie modernă facilitează dezvoltarea economică prin furnizarea unor mijloace mai eficiente și mai sănătoase pentru îndeplinirea sarcinilor casnice de bază și a unor mijloace pentru desfășurarea unor activități productive în general, deseori mai ieftin decât în cazul recurgerii la alternativele ineficiente, cum ar fi lumânările și bateriile. Energia modernă poate alimenta pompele de apă, furnizând apă potabilă și crescând randamentul culturilor agricole prin utilizarea utilajelor și a irigației.

### **Obiectivul 2: realizarea accesului universal la învățământul primar**

În comunitățile sărace, copiii petrec în mod obișnuit o mare parte a timpului strângând lemne pentru foc, aducând apă și gătind. Accesul la combustibili sau tehnologii mai bune pentru gătit facilitează frecventarea școlii. Energia electrică este importantă pentru educație deoarece facilitează comunicarea, în special prin tehnologia informației, dar și pentru că satisface unele nevoi de bază cum ar fi iluminatul.

### **Obiectivul 3: promovarea egalității de gen și responsabilizarea femeilor**

Îmbunătățirea accesului la energie electrică și combustibili moderni reduce povara fizică creată de căratul lemnului, ceea ce permite, în special femeilor să câștige timp și să își sporească posibilitățile de angajare. În plus, iluminatul stradal ameliorează siguranța femeilor și fetelor în timpul nopții, permițându-le să frecventeze școli serale și să participe la activitățile din cadrul comunității.

### **Obiectivele 4, 5 și 6: reducerea mortalității infantile, îmbunătățirea sănătății materne și combaterea HIV/SIDA, a malariei și a altor boli**

Cele mai multe alimente stabile trebuie gătite și reducerea poluării aerului din gospodării prin folosirea unor cuptoare și a unor combustibili pentru gătit de o calitate mai bună reduce riscul infecțiilor respiratorii, al bronhopneumopatiei cronice obstructive și al cancerului pulmonar

---

<sup>1</sup> Sursă: Adaptare după UN-Energy, 2005 in Energy Poverty - How to make modern energy access universal?, OCDE/AIE 2010, Energy Poverty, How to make modern energy access universal?, extras special din Perspectivele energetice mondiale pentru 2010 pentru Adunarea Generală a ONU pe tema Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului; OCDE/AIE, septembrie 2010, ([http://www.sustainableenergyforall.org/images/content/Special\\_Excerpt\\_of\\_WEO\\_2010.pdf](http://www.sustainableenergyforall.org/images/content/Special_Excerpt_of_WEO_2010.pdf)), pagina 15.

(în cazul utilizării cărbunelui). Un acces mai bun la energie permite gospodăriilor să fiarbă apa, reducându-se astfel frecvența bolilor transmise prin apă. Un acces mai bun are o contribuție pozitivă la serviciile de comunicare și de transport, care au o importanță crucială pentru acordarea de îngrijiri medicale în situații de urgență. Energia electrică și serviciile energetice moderne sprijină funcționarea clinicilor și spitalelor.

### **Obiectivul 7: asigurarea sustenabilității mediului**

Combustibilii de gătit moderni și dispozitivele de gătit mai eficiente pot scădea presiunea exercitată asupra mediului din cauza utilizării nesustenabile a biomasei. Promovarea surselor regenerabile de energie cu emisii scăzute de carbon contribuie la protecția mediului pe plan local și global, în timp ce exploatarea nesustenabilă a lemnului de foc duce la despăduriri și degradarea și eroziunea solului la nivel local. Utilizarea unor energii mai curate reduce și emisiile de gaze cu efect de seră și încălzirea globală.

### **Obiectivul 8: dezvoltarea unui parteneriat global pentru dezvoltare**

Energia electrică este necesară pentru funcționarea aplicațiilor din domeniul tehnologiei informațiilor și comunicării.

Sărăcia energetică din țările în curs de dezvoltare este acută. Potrivit Agenției Internaționale a Energiei (AIE), în momentul de față, 1,5 miliarde de persoane din lume nu au acces la energie electrică și 3 miliarde de persoane folosesc pentru gătit biomasa tradițională (lemne, gunoi de grajd, reziduuri de recoltă). Fumul rezultat în locuințe de la aceste forme de gătit cauzează 1,4 milioane de decese în fiecare an, adică cu 50% mai multe decese decât cele cauzate de malarie în întreaga lume.

Până în prezent, accesul la energie nu a fost inclus pe lista priorităților politice sau de dezvoltare. Dacă se mențin tendințele actuale, până în 2030, același număr de femei, bărbați și copii vor trăi fără energie modernă ca și în prezent.

Deși au existat progrese în ceea ce privește accesul la energie electrică în timpul ultimelor două decenii, rămân încă lacune majore. Acest lucru este valabil mai ales în Africa subsahariană, unde peste 70% din populație nu are acces la energie electrică. În această regiune nu s-au înregistrat progrese în materie de acces la energie în ultimul deceniu. Pentru a atinge un obiectiv compatibil cu ODM, regiunea trebuie să înjumătățească această cifră. Fără o intervenție fermă pentru îmbunătățirea situației, aproximativ 67% din populație tot nu va avea acces la energie electrică în 2015 și, în consecință, progresele în materie de ODM vor fi limitate.

Accesul la combustibili moderni pentru gătit reprezintă o provocare chiar mai importantă și mai de amploare. Cu toate că cifrele generale au cunoscut o ușoară evoluție pozitivă, pentru multe miliarde de persoane ODM vor fi de neatins pentru simplul motiv că nu au combustibili adecvați pentru gătit.

Pentru următoarele două decenii sunt preconizate investiții globale semnificative în sectorul energetic, suma totală a acestora fiind de 26 de trilioane USD - doar 3% din această sumă ar permite realizarea accesului universal la energie până în 2030.

### **Contextul în țările în curs de dezvoltare**

În ultimul deceniu, strategia promovată pentru sporirea accesului celor săraci la energie în țările în curs de dezvoltare a fost o abordare de piață. Pe parcursul acestei perioade s-au depus eforturi substanțiale pentru a promova investițiile private vizând accesul la energie. Cu toate acestea, în afara economiilor aflate în tranziție, foarte puține țări în curs de dezvoltare pot demonstra progrese în ceea ce privește sporirea accesului celor săraci la energie. Lecțiile desprinse din experiențele trecute ar trebui luate în considerare; istoria ne arată că implementarea strategiilor anterioare privind accesul la energie a fost posibilă datorită unui important angajament din partea guvernului și datorită investirii fondurilor publice în electrificarea mediului rural și în combustibilii de gătit, astfel cum este ilustrat de electrificarea zonelor rurale din SUA și Europa.

În țările în curs de dezvoltare, gospodăriile cheltuiesc în general o mare parte a bugetului familial pentru cumpărarea unor combustibili pentru iluminat și gătit de calitate inferioară, raportat la gospodăriile care au acces la energie electrică și combustibili lichizi și gaz. Acest lucru se întâmplă, printre altele, din cauză că persoanele care nu au acces la combustibilii comerciali și la energie electrică nu beneficiază de subvenții și alte beneficii sociale acordate pentru astfel de servicii.

După aproape trei decenii de reforme care au avut loc în sectorul energiei electrice (de la începutul anilor 1980) în multe țări în curs de dezvoltare, al căror obiectiv a fost creșterea acoperirii rețelelor electrice și atragerea investițiilor private, una dintre cele mai importante lecții a fost aceea că astfel de reforme au atras investiții private și au contribuit la creșterea aprovizionării cu energie electrică a sectoarelor de producție și comerciale, dar nu au fost în măsură să sporească accesul celor săraci la energie. Unul dintre motive este acela că aprovizionarea cu energie electrică a celor mai săraci nu este o afacere profitabilă dacă nu se acordă subvenții. În țările în curs de dezvoltare sunt necesare politici în materie de subvenții și reforme sectoriale care să fie favorabile săracilor, lucru care presupune o voință politică din partea conducătorilor țării.

Există o serie de tehnologii disponibile pentru a furniza energie curată și eficientă comunităților sărace din punct de vedere energetic, atât în zone rurale îndepărtate, cât și în zone urbane. Pe lângă mijloacele convenționale pentru electrificarea zonelor rurale și combustibilii fosili (cum ar fi LPG și generatoarele diesel mici), se poate recurge la tehnologii descentralizate care utilizează resurse energetice locale, printre acestea numărându-se microhidrocentralele, generatoarele eoliene la scară mică și tehnologiile solare, și acestea pot fi folosite pentru a alimenta cu energie comunitățile sărace într-o manieră eficientă. Biomasa va reprezenta combustibilul de gătit pentru o mare parte a populației rurale în viitorul apropiat, dar utilizarea pe scară mai largă a dispozitivelor de gătit mai bune va contribui, de asemenea, la reducerea sărăciei și bunăstare.

Cantitatea de energie necesară pentru ca cei săraci să atingă ODM este mică. Conform estimărilor, energia necesară pentru a furniza tuturor energie va crește consumul total de energie cu doar aproximativ 1% din consumul de energie comercial actual. Cu toate acestea, accesul celor săraci la energie nu depinde doar de cantitatea de energie produsă într-o țară.

În ceea ce privește soluțiile de acces la energie, a existat o tendință de a exclude unele mixuri de energie și opțiuni tehnologice din cauza emisiilor de carbon și a impactului lor asupra

schimbărilor climatice, promovată mai ales de cei care nu sunt conștienți de faptul că asigurarea accesului celor săraci la energie ar genera un nivel scăzut de emisii. Chiar și în cazul celui mai defavorabil scenariu - utilizarea combustibililor fosili în proporție de 100% pentru electrificare și 100% pentru gătit în rândul celor săraci - creșterea totală a emisiilor ar fi de doar 2% din nivelul actual al emisiilor mondiale.

În țările în curs de dezvoltare, implementarea unui acces sustenabil la energie pentru cei săraci se confruntă cu obstacole, printre care:

- incapacitatea celor săraci de a plăti pentru servicii, costurile investiției, costurile de conexiune, achiziționarea echipamentelor, costurile de tranzacție ridicate în special pentru populațiile rurale, ceea ce face ca investițiile private să nu fie atrăgătoare în absența subvențiilor;
- lipsa capacităților naționale în țările în curs de dezvoltare de a produce echipamente pentru generarea de energie și piese de schimb, ceea ce determină costuri ridicate aferente importului, implementării și întreținerii sistemelor energetice;
- lipsa unor cadre juridice adecvate pentru promovarea sistemelor energetice descentralizate și a modelelor de gestiune comunitare;
- lipsa unor politici de subvenționare favorabile săracilor se traduce prin dificultăți de aplicare a unor subvenții efective destinate săracilor;
- absența unor mecanisme de finanțare adecvate pentru a permite accesul persoanelor la credite pentru acoperirea costurilor aferente implementării, conectării, pieselor de schimb, reparațiilor, serviciilor și echipamentelor;
- lipsa de siguranță în materie de proprietate asupra terenurilor, ceea ce împiedică implementarea unor servicii energetice, cum ar fi extinderea rețelei.

Accesul universal la energie va fi posibil numai dacă se elimină deficitul de finanțare și obstacolele menționate mai sus.

### **Deficitul de finanțare**

În ultimul deceniu, asistența financiară pentru accesul celor săraci la energie a fost modestă. Asistența CE, al treilea fond ca mărime din lume, a contribuit doar cu sume de bani modeste pentru accesul săracilor la energie. Cooperarea bilaterală pentru asistență în domeniul energiei din partea țărilor UE s-a concentrat în primul rând asupra creșterii economice și a obiectivelor de mediu și mai puțin asupra accesului celor săraci la energie; același lucru s-a întâmplat și în cadrul altor proiecte de cooperare bilaterale importante (SUA, Canada etc.). Mecanismele de finanțare legate de schimbările climatice au contribuit și ele doar într-o măsură foarte mică la asigurarea accesului celor săraci la energie.

Deficitul de finanțare pentru asigurarea accesului universal la energie este mare. AIE afirmă că investițiile necesare pentru a asigura accesul universal la energie până în 2030 este de 756 miliarde USD (36 miliarde USD pe an). Deși această cifră pare de neatins, ea reprezintă doar 3% din cheltuielile totale planificate pentru perioada respectivă și ar putea fi finanțată prin cooperarea fondurilor internaționale, parteneriate public-privat, finanțare bancară la nivel multilateral, bilateral și local, microfinanțare, împrumuturi și subvenții direcționate.

ONU estimează că investițiile de capital necesare pentru a face posibil accesul universal la energie pentru „nevoile umane de bază” se ridică la 35-40 miliarde USD pe an până în 2030. Potrivit acestor estimări, nivelul mediu al fondurilor necesare din granturi este de 10-15 miliarde USD, al împrumuturilor de 20-25 de miliarde USD, iar diferența ar putea fi suportată chiar de țări.

Perspectiva prezentată de ONU ar putea fi traiectoria care trebuie urmată, însă acest lucru presupune un angajament mult mai important al tuturor actorilor. Donatorii trebuie să majoreze substanțial fondurile, direcționându-le mai bine către cei săraci și izolați; sectorul privat trebuie să depună mai multe eforturi pentru a investi în sistemele energetice descentralizate mici și, cel puțin inițial, să reducă marjele de profit; guvernele trebuie să dea dovadă de mai multă voință politică și de acțiune pentru a face o prioritate din accesul săracilor la energie prin majorarea investițiilor în acest domeniu; de asemenea, guvernele pot să mobilizeze capitalul local (capital autohton) prin îmbunătățirea mediului și încheierea de parteneriate cu antreprenori locali (săteni, țărani, mici antreprenori).

### **Cooperarea UE și contribuția acesteia la finanțarea accesului celor săraci la energie**

Principalele două mecanisme pentru cooperare UE în domeniul accesului la energie sunt Fondul European de Dezvoltare (FED) și Instrumentul financiar al UE pentru energie. Este important să se menționeze faptul că 90% din fondurile FED sunt alocate prin Programele indicative naționale și regionale (PIN și PIR) care sunt negociate cu țările (și regiunile) beneficiare. Instrumentul financiar al UE pentru energie, înființată în 2005, este un instrument de cofinanțare care funcționează pe baza propunerilor din partea actorilor guvernamentali și neguvernamentali.

Prin mecanismul PIN/PIR, FED a dedicat în mod tradițional peste 50% din fonduri pentru infrastructură, dar finanțarea FED pentru energie a reprezentat sub 1% din activitățile din anii 1990. În ciuda modificării politicii UE în domeniul energiei după anul 2002, reintroducerea energiei în activitățile FED a fost dificilă. În cadrul celui de al zecelea FED, doar 7 țări africane din ACP au integrat energia în programele lor indicative naționale, pentru o sumă totală de doar 83 de milioane de EUR. PIR ale ECOWAS și CEMAC includ energia și fonduri intra-ACP au fost aprobate pentru patru activități regionale (cu o valoare de 7 milioane EUR).

Procesul a fost foarte lent și dificil din diferite motive, printre care lipsa unui consens între statele membre UE cu privire la măsurile care ar trebui luate în domeniul energiei. Delegațiile europene din țările ACP care negociază PIN și PIR nu posedă, în general, expertiza necesară pentru a introduce modificări majore.

Instrumentul financiar pentru energie este, în prezent, cel mai mare mecanism de finanțare pentru cooperarea UE în domeniul energiei, furnizând fonduri persoanelor sărace din zone izolate (zone rurale, sate și persoane izolate), „cu o sumă de bani considerabilă la un loc”. Dar dacă se compară volumul acestui fond cu deficitul de finanțare pentru accesul la energie sau cu ajutoarele financiare necesare potrivit estimărilor ONU, Instrumentul financiar pentru energie este foarte redus.

Instrumentul financiar pentru energie a reușit să reunească unele investiții private și o



participare semnificativă a ONG-urilor (atât din țări ACP, cât și din țări UE) pentru a ajunge la comunități izolate și la segmente foarte sărace ale populației. Cu toate acestea, impactul asupra accesului la energie încă mai trebuie evaluat. Noul mecanism de „pooling” al Facilității pentru energie, care ia 40 de milioane EUR din a doua tranșă de 200 de milioane USD, reprezintă o încercare de a crește implicarea sectorului privat, dar probabil va promova proiecte mai mari.

În ceea ce privește viitorul, la nivel global, Instrumentul financiar pentru energie este singurul fond orientat în mod specific asupra sprijinirii investițiilor pentru combaterea sărăciei energetice. Dar în prezent nu există angajamente privind viitorul Instrumentul financiar pentru energie și nici garanții dacă aranjamentele post-FED 10 vor finanța o altă tranșă mai importantă.

Prin manifestarea voinței politice și a angajamentului financiar, precum și prin consolidarea acestora, UE poate juca un rol fundamental în realizarea accesului universal la energie până în 2030.

## REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

<b>Data adoptării</b>	5.12.2011
<b>Rezultatul votului final</b>	+: 17 -: 3 0: 0
<b>Membri titulari prezenți la votul final</b>	Véronique De Keyser, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Miguel Angel Martínez Martínez, Norbert Neuser, Maurice Ponga, Michèle Striffler, Alf Svensson, Anna Záborská, Iva Zanicchi, Gabriele Zimmer
<b>Membri supleanți prezenți la votul final</b>	Fiona Hall, Eduard Kukan, Krzysztof Lisek, Linda McAvan, Judith Sargentini
<b>Membri supleanți [articolul 187 alineatul (2)] prezenți la votul final</b>	Vittorio Prodi